

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

30 ביולי 2006.

העימות בין ישראל לבין ה"חזבאללה" – תמונת מצב¹

(נכון לצהרי יום ראשון, ה-30 ביולי)

כללי

פעילות צה"ל מהים ומהיבשה (צילומים: דובר צה"ל)

1. העימות בין ישראל לבין ה"חזבאללה", חסר התקדים בהיקפו ובחומרתו מאז תום מלחמת לבנון, נכנס ליומו השמונה עשר.

2. **פעילות צה"ל** התאפיינה עד כה בעיקר בתקיפות אוויריות אינטנסיביות נגד יעדי ה"חזבאללה" בבירות, בבקעת הלבנון ובדרום לבנון ונגד מטרות תשתית לבנוניות. זאת במטרה להקשות על ירי הרקטות לעבר ישראל ולפגוע ביכולות המבצעיות ש"החזבאללה" בנה במשך שנים ארוכות. לתקיפות האוויריות נלוו ירי ארטילריה ותקיפות מהים. במקביל ביצע צה"ל פעילות קרקעית מוגבלת במטרה לפגוע במאחזים בהם התבסס ה"חזבאללה" לאחר

¹ בהמשך ללקט המידע מה-20 ביולי.

יציאת צה"ל מלבנון (בדגש על אזורי **בנת ג'ביל ומארון אלראס**) ולהרחיק את מחבלי ה"חזבאללה" מקרבת הגבול.

3. ה"חזבאללה" מצידו הביא לידי ביטוי, בהיקף חסר תקדים, את ארסנל הרקטות הגדול שנבנה על ידו **בסיוען של סוריה ואיראן**, בעיקר מאז יציאת צה"ל מלבנון. מאז תחילת העימות הנוכחי שיגר ה"חזבאללה" **קרוב ל-1600 רקטות**, בממוצע של כ-90-100 רקטות ליום, לעבר יישובי צפון ישראל (עד קו חיפה – עפולה – טבריה). גם לאחר שמונה עשר ימי לחימה, ולמרות האבדות והפגיעות באמצעי הלחימה ובתשתיות, **עדיין ממשיך ה"חזבאללה" בירי הרקטות בהיקף דומה**, הגם שכנראה הוא עושה זאת **ממרחק הולך וגדל** מהגבול הישראלי-לבנוני.

טיל **RPG** שמצא צה"ל בלבנון עליו סמל התעשייה הצבאית איראנית (צילום: דובר צה"ל) האיראנים (בסיוע סוריה) עומדים מאחורי בניית ארסנל אמצעי הלחימה של ה"חזבאללה" בלבנון.

4. בימים האחרונים החלה **פעילות מדינית של הקהילה הבינלאומית** במטרה **להביא להפסקת הלחימה וליצור מציאות חדשה**, שבמסגרתה תורחק נוכחות מחבלי ה"חזבאללה" מקרבת הגבול הישראלי-לבנוני. על הפרק עומדים רעיונות לבניית כח רב לאומי שישוגר לדרום לבנון, יפעל יחד עם צבא לבנון ויסייע לממשל הלבנוני לאכוף סמכותו ומרותו על בסיס החלטת מועצת הביטחון 1559². מספר הנפגעים הרב בקרב האוכלוסיה הלבנונית (שממנה

² ראה לקט מידע מה-24 ביולי: "פירוק ה"חזבאללה" מנשקו והחלת ריבונותו וסמכותו של הממשל הלבנוני בדרום על פי החלטת מועצת הביטחון 1559 (2004) והסכם טאיפ (1989)".

פועל ה"חזבאללה" והנפגעים הרבים בכפר קנא (ראו להלן) עשויים, להערכתנו, להאיץ פעילות מדינית להפסקה מיידית של הלחימה.

מאפייני הלחימה של ה"חזבאללה"

5. גם לאחר שמונה עשר ימי לחימה ולמרות האבדות בנפש והפגיעה בתשתיות, נמשך ירי הרקטות של ה"חזבאללה" **בממוצע יומי של כ-90-100** רקטות מסוגים שונים לעבר יישובי צפון ישראל. ראשי הארגון אף מאיימים **להרחיב את טווח הרקטות** מדרום לחיפה לעבר הערים במרכזה של ישראל.

6. להלן מאפיינים עיקריים של ירי הרקטות עד כה :-

א. מספר הרקטות: סה"כ שוגרו עד כה במהלך ימי הלחימה **כ-1600** רקטות לעבר ישראל (מתוך ארסנל מוערך של כ-12,000 רקטות). בדרך כלל שוגרו הרקטות במספר מטחים לעבר כמה גזרות במקביל.

ב. אזורי נפילה: ככלל הקיף הירי את כל אזור צפון ישראל עד קו חיפה- עפולה- טבריה. מרבית הרקטות שוגרו אל **לב הערים הגדולות בצפון ישראל במטרה ברורה לפגוע באוכלוסיה אזרחית**. רוב הנפילות היו באזורי מעלות (כ-20%), צפת (כ-19%), חיפה (כ-17%), נהריה (כ-16%) וקרית שמונה (כ-15%). מידת **קטלניותן** של הפגיעות הייתה רבה במיוחד באזור חיפה.

ג. סוגי הרקטות: רוב הרקטות שנורו הינן רקטות 107 מ"מ ו-122 מ"מ בעלות טווח של עד 20 ק"מ. במהלך ימי הלחימה נעשה גם שימוש ברקטות ארוכות טווח 220 מ"מ (מתוצרת סורית) בעיקר לעבר חיפה וטבריה. כמו כן נורו מספר רקטות ארוכות טווח מסוג "פג'ר 5", שנפלו באזור עפולה.

ד. זמן שיגור הרקטות: הרקטות שוגרו ע"י ה"חזבאללה" **בשעות היום**. בדרך כלל החל ירי הרקטות בשעות הבוקר והוא התגבר לקראת שעות הצהריים ואחר הצהריים.

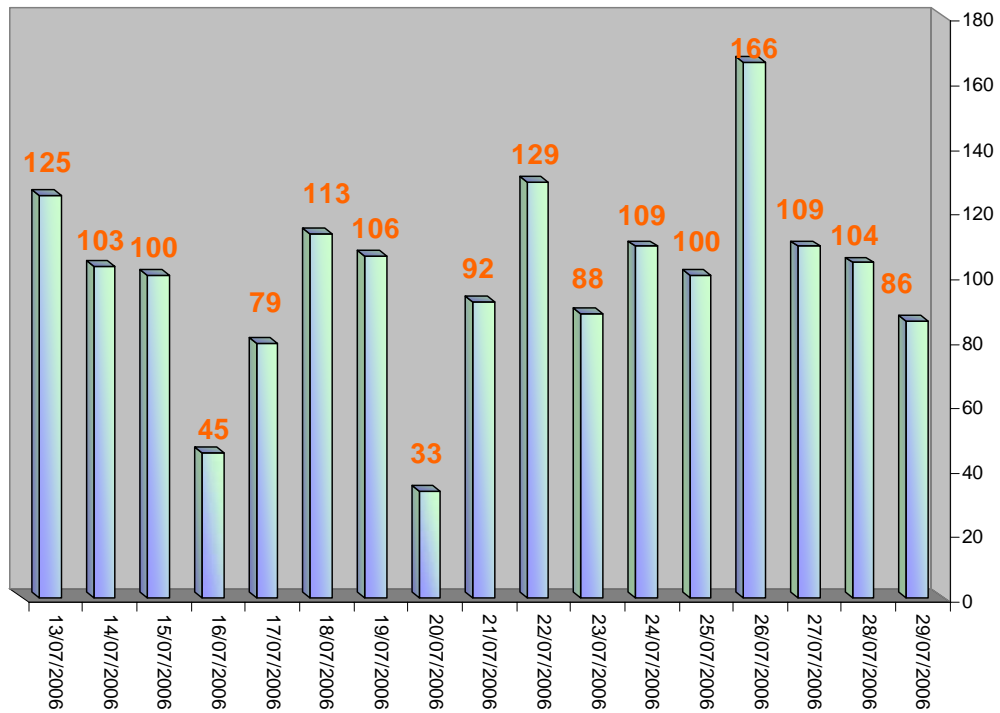

שיגור רקטה ארוכת טווח לעבר עפולה (טלוויזית "אלמנאר", 28 ביולי)

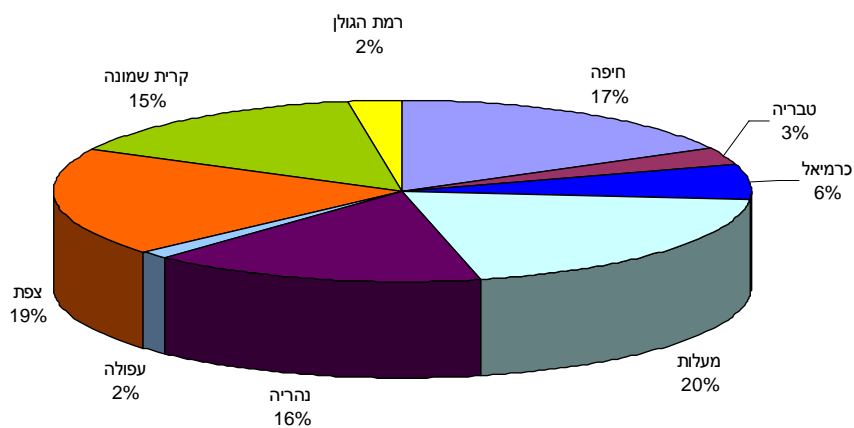

הרס שגרמו הרקטות לבתים בנהריה (מימין) ובכרמיאל (משמאל) (הצילומים באדיבות משטרת ישראל)

התפלגות יומית משוערת של מספר הרקטות שנורו ע"י ה"חזבאללה"³

התפלגות נפילות הרקטות על פי אזורים גיאוגרפיים

³ נכון ל-30 ביולי.

מאפייני פעילות צה"ל

7. פעילות צה"ל התאפיינה בעיקר **בתקיפות אוויריות אינטנסיביות בבירות**, בקעת הלבנון ובדרום לבנון. מטרתן של תקיפות אלו לפגוע ביכולות שיגור הרקטות של ה"חזבאללה", להשמיד מטרות תשתית שלו ולפגוע בתשתיות לבנוניות בהן מסתייע הארגון. בנוסף לכך ביצע צה"ל **ירי ארטילרי רחב היקף** לעבר אתרי שיגור רקטות, חוליות מחבלים, מבנים ומאחזים בקרבת הגבול. כמו כן תקף **חיל הים** מטרות מהים באזור בירות, ובמקומות נוספים לאורך קו החוף.

8. **במהלך העימות תקף חיל האוויר את המטרות הבאות:-**

- א. מטרות המשמשות את המערכת המבצעית-טרוריסטית של ה"חזבאללה"** בדגש על משגרי רקטות נייחים וניידים, אתרי אחסון של אמצעי לחימה, כלי רכב בהם מסתייעים המחבלים לירי רקטות, משאיות אספקה, מפקדות, בונקרים, מנהרות, בניינים המשמשים מחסה למחבלים, מערכות קשר, מכ"מים ועוד.
- ב. מטרות של ה"חזבאללה" בשכונות השיעיות של דרום ביירות** (שם מצויות מפקדות ותשתיות ה"חזבאללה") ובערים נוספות (צור, צידון). במסגרת זו הותקפו מפקדות ומשרדים של הארגון, מבני מגורים ומקומות מסתור של מנהיגים, מערכות תקשורת ועוד.
- ג. תשתיות לבנוניות כגון כבישים** (המובילים לדרום לבנון ולסוריה), גשרים ומתקנים בשדות תעופה. זאת על מנת להקשות על המשך הלחימה של ה"חזבאללה" ולפגוע ביכולותיו המבצעיות.

מבנה בפרבר הדרומי של ביירות לאחר שהותקף ע"י מטוסי חיל האוויר
(טלוויזיה "אלערביה", 27 ביולי)

9. במקביל לתקיפות האוויריות ביצע צה"ל פעילות קרקעית מוגבלת בשטח לבנון, באזורים הסמוכים לגבול, במטרה להרוס מאחזים שנבנו ע"י ה"חזבאללה" מאז יציאת צה"ל מלבנון (מאי 2000). פעילות זאת שהתבצעה ע"י כוחות שריון, חי"ר והנדסה התמקדה החל מה- 20 ביולי בכפר מארון אלראס ובעיירה בנת ג'ביל, מעוזה של ה"חזבאללה" בדרום. לאחר מספר ימי לחימה קשים ואבידות בנפש הצליח צה"ל להשתלט על מאחזי ה"חזבאללה" בשני יישובים אלו.

10. מתחילת העימות ביצע חיל האוויר כ-6,800 גיחות ותקף כ-3,000 יעדים ברחבי לבנון. סוללות התותחים של צה"ל ירו מעל ל-25,000 אלף פגזים לעבר מרחבי שיגור הרקטות בדרום לבנון.

פעילות ה"חזבאללה" מקרב אוכלוסייה אזרחית

11. במהלך המערכה נגד ה"חזבאללה" נתקל צה"ל בקושי הנובע מכך שה"חזבאללה" בנה את תשתיותיו, בביירות כמו גם בדרום לבנון, בלב אוכלוסייה אזרחית, מקרבה הוא מבצע את ירי הרקטות לעבר ישראל. על מנת להימנע ככל הניתן מפגיעות באזרחים שב והפיץ צה"ל כרוזים הקוראים לאוכלוסייה שמקרבה פועל ה"חזבאללה" ולהתרחק ממחבלי ה"חזבאללה".

12. יצוין כי על רקע המשך ירי הרקטות לעבר ישראל מאזורים מאוכלסים בדרום לבנון, הפיץ צה"ל כרוזים בהם פנה לתושבי הכפרים שמדרום לליטאני (כולל לתושבי הכפר קנא) לעזוב את כפריהם ולעבור אל האזור שמצפון לליטאני משום שצה"ל נאלץ להגיב באופן מיידי נגד פעולות הטרור המתבצעות מכפריהם.

מימין: כרוז שהפיץ צה"ל לתושבי דרום לבנון המבקש מהם לעזוב את בתיהם. משמאל: כתב רשת "אלערביה" מחזיק בידו כרוז של צה"ל (טלוויזית "אלערביה", 26 ביולי)

[סרטון המתעד ירי קטיושות לעבר ישראל המתבצע מאחורי בנין מגורים בן שלוש קומות בדרום לבנון \(לצפייה לחץ כאן\)](#)

אבידות ונפגעים בקרב הצדדים

13. במהלך ימי הלחימה נהרגו 53 ישראלים בהם 33 חיילים ו-20 אזרחים. כ-560 ישראלים נפצעו מהם 231 חיילים (12 מהם באורח קשה) והשאר אזרחים, שנפצעו מירי רקטות.

14. שר הבריאות הלבנוני הודיע בישיבת ממשלת לבנון כי ישנם 410 הרוגים ו-1850 פצועים (סוכנות הידיעות הלבנונית, 27 ביולי 2006). בנוסף לכך נהרגו עשרות אזרחים לבנונים בהתפוצצות מבנה בכפר קאנא ב-30 ביולי, כתוצאה מתקיפה שיוחסה לחיל האוויר⁴.

15. **להערכתנו, ל"חזבאללה" נפגעים רבים, שמספרם אינו יודע, משום שהוא אינו נוהג לדווח באופן אמין על אבידותיו.** בדיווחי התקשורת הלבנונית נמסר על כמה עשרות הרוגים ל"חזבאללה" אך להערכתנו **מספר זה גדול בהרבה.** **תנועת "אמל"** השיעית הודיעה גם היא על כמה נפגעים בשורותיה (סוכנות הידיעות הצרפתית, 25 ביולי). כמו כן נהרגו בשוגג ע"י צה"ל **4 משקיפי או"מ.**

תושבים שנמלטו מאזורי הקרבות

16. כתוצאה מהלחימה נמלטו מבתיהם מאות אלפי לבנונים. תת מזכ"ל האו"מ לעניינים הומניטאריים מסר כי ישנם יותר מחצי מליון עקורים ("רוייטרס", 22 ביולי). **כמו כן עזבו את בתיהם, להערכתנו, עשרות אלפי אזרחים ישראלים המתגוררים באזורי נפילות הרקטות.** רוב האזרחים הזרים ששהו בלבנון פונו ע"י מדינותיהם.

מצבם של שני החיילים החטופים והמגיעים להחזרתם

17. עד כה לא פורסם מידע אמין אודות מצבם של שני החיילים החטופים. שר החוץ הלבנוני הודיע (23 ביולי) כי שני החיילים החטופים הינם "במצב בריאותי טוב ובמקום בטוח". מנהיג ה"חזבאללה" חסן נצראללה אמר (בתגובה לדברי שר החוץ?) כי אף גורם לבנוני לא קיבל ייפוי כוח למסור מידע על מצבם של החטופים.

⁴ בדיווח ראשוני מבוקר ה-30 ביולי נמסר על מותם של עשרות אזרחים בכפר קאנא כתוצאה מהתמוטטות בניין בעקבות תקיפה שיוחסה לחיל האוויר. ראש מטה חיל האוויר ציין במסיבת עיתונים כי קיים פער של כשמונה שעות בין מועד תקיפת הבניין לבין מועד הדיווחים מלבנון על הפגיעה. ההשתלשלות המדויקת על האירועים אינה ברורה לנו. ראש אגף המבצעים בצה"ל מסר במסיבת עיתונאים כי כפר קאנא משמש מאז תחילת האירועים כמקום מחסה ל"חזבאללה", שממנו נורו כ-150 רקטות לעבר חיפה ויישובי הגליל המערבי.

18. השר הלבנוני לענייני הפרלמנט מישל פרעון אמר כי לא נקבע עדיין מי יתווך בין לבנון וישראל בנושא עסקת חילופי השבויים. לדבריו, הסכימה ה"חזבאללה" שממשלת לבנון תקיים מגעים עם ישראל באמצעות צד שלישי ("רדיו קהיר", 24 ביולי). נביה ברי, יו"ר הפרלמנט ומנהיג תנועת "אמל" טען כי המו"מ לחילופי שבויים ייערך ע"י הממשלה הלבנונית באמצעות צד שלישי וכי הדבר מקובל על "חזבאללה" ("אלערביה", 25 ביולי).

התבטאויות חסן נצראללה במהלך העימות: מצוקה בצד איומים

חסן נצראללה מאיים בהרחבת ירי הרקטות לעבר מרכז ישראל (טלוויזית "אלמנאר", 29 ביולי)

19. מהלך ימי הלחימה הוריד מנהיג ה"חזבאללה" חסן נצראללה את פרופיל הופעותיו בתקשורת (שלושה ראיונות טלוויזיוניים וראיון אחד לעיתון "אלספיר"). אנו מתרשמים בהתבטאויותיו הקצרות יחסית, הוא שידר עייפות וניכרו בהן מידה של מצוקה וטון אפולוגטי. במסריו התקשורתיים ניסה נצראללה להרתיע את ישראל מהמשך העימות ולגבות את דרישת ממשלת לבנון להביא להפסקת אש מיידית, שתמנע שחיקה נוספת במעמדו וביכולותיו המבצעיות של ה"חזבאללה".

20. להלן נקודות מרכזיות שעלו בהתבטאויותיו של חסן נצראללה ("אלספיר", 24 ביולי, טלוויזית "אלמנאר", 26, 29 ביולי) :-

א. הטלת האשמה על ישראל בהתדרדרות במצב. לטענתו (הכוזבת) ישראל היא שתכננה לבצע פעילות צבאית נגד ה"חזבאללה" בעוד שה"חזבאללה" רק סיכלה "מזימה" ישראלית-אמריקאית שנירקמה נגדה.

ב. **יצירת דימוי של "עמידה איתנה" וניצחון בעימות**, תוך התמודדות עם ביקורת גוברת המושמעת בלבנון נגד ה"חזבאללה".

ג. **הרתעת ישראל מהמשך המערכה**. לדבריו של נצראללה פעילות קרקעית של צה"ל לא תביא להפסקת הירי לעבר יישובי הצפון. הוא אף הבטיח לשגר טילים "מעבר לחיפה" וציין כי אם תמשך ה"תוקפנות" הישראלית ערים רבות במרכז הארץ תהיינה במעגל הפגיעה (באחד מהתבטאויותיו הוא הזכיר את נתניה).

ד. **מסר (בעל נימת איום) לממשלת לבנון לבל תקבל את תנאי ארה"ב להפסקת האש**. לדבריו ה"חזבאללה" לא יסכים להפסקת אש בתנאים "משפילים" ולפגיעה באינטרסים ובריבונות הלאומית של לבנון "יהיה אשר יהיה הקורבן – קודם כל הכבוד".

ה. **הסכמה לכך שממשלת לבנון תנהל משא ומתן עקיף בעניין שני החיילים החטופים ("אלספיר", 24 ביולי) כשבמשתמע, ה"חזבאללה" יישאר מאחורי הקלעים**.

האצת הפעילות המדינית

כללי

21. בימים האחרונים נכנסה להילוך גבוה פעילות מדינית, שנועדה לשים קץ ללחימה ולגבש מתווה של הסדר מדיני. **בעוד שהמראות הקשים של הנפגעים בקרב האוכלוסייה הלבנונית והאירוע בכפר קנא יוצרים לחצים גוברים להפסקה מיידיית של הלחימה**, מודעת הקהילה הבינלאומית - ובמרכזה ארה"ב, צרפת, בריטניה והאוי"מ - לצורך להביא לשינוי בסיסי של המצב ששרר בדרום לבנון בששת השנים האחרונות.

22. מקור הייחוס העיקרי של הפעילות המדינית זאת הינה **החלטת מועצת הביטחון 1559 (מ-2004) הקוראת לפרוק ה"חזבאללה" ולהחלת שליטתה של**

ממשלת לבנון על אזור הדרום. על מנת ליישם החלטה זאת "מתגלגל" רעיון **הקמת כח בינלאומי** ופריסתו בדרום לבנון יחד עם צבא לבנון (למרות **חוסר האפקטיביות של אוניפי"ל**, הכוח הבינלאומי ה"זמני" שהוקם לאחר "מבצע ליטאני" ב-1978).

ישראל

23. **ישראל עדיין מנסה "לקנות זמן"** על מנת להמשיך ולפגוע ביכולות המבצעיות-טרוריסטיות של ה"חזבאללה".

24. במגעים עם הקהילה הבינלאומית, הרואה ב"חזבאללה" את האחראי לפרוץ המשבר, מדגישה ישראל כי הפעילות המדינית מתנהלת **במקביל** לפעילות הצבאית וכי המגעים המדיניים לא **נועדו לפי שעה להפסיק את הפעילות הצבאית אלא להתקיים בצידה**. שרת החוץ הישראלית הבהירה גם כי כל הסדר מדיני חייב לכלול את **שחרור החיילים החטופים** ללא תנאי ואת **מימושה של החלטת מועצת הביטחון 1559**.

25. ראש ממשלת ישראל ושרת החוץ האמריקאית הסכימו בפגישתם ב-24 ביולי כי החלטה 1559 של מועצת הביטחון, כמו גם ההחלטה האחרונה של מדינות ה-G-8, הן הבסיס לכל פיתרון למשבר הנוכחי. ראש הממשלה ציין כי הוא תומך בשילוב חיילים ממדינות ערביות ואירופאיות בכוח הרב לאומי שיתפרס בלבנון ("הארץ", 24 ביולי).

ממשלת לבנון

26. ממשלת לבנון שבה ודורשת **הפסקת אש מיידית כתנאי למו"מ אודות הסדר מדיני**. במקביל העלה פואד סניורה ראש ממשלת לבנון תוכנית המבוססת על המרכיבים הבאים :-

א. החזרת "חוות שבעא" לריבונות לבנונית (למרות שהקהילה הבינלאומית אינה מכירה בריבונותה של לבנון על אזור זה).

- ב. "חילופי שבויים" (קרי, הענות לדרישת ה"חזבאללה" שחרור אסירים לבנונים הכלואים בישראל תמורת שני החיילים החטופים).
- ג. החלת ריבונותה המלאה של הממשלה על כל שטחי לבנון (קרי, על דרום לבנון).

הקהילה הבינלאומית

27. בפעילות המדינית הבינלאומית ממלאות תפקיד מרכזי ארה"ב, צרפת, בריטניה והאו"ם. עיקרה של פעילות זאת :-

א. **מדינות ה-G-8** הודיעו כי על ה"חזבאללה" וה"חמא"ס" לשחרר את החיילים החטופים ולחדול מירי לעבר ישראל. הן גם קראו לישראל להימנע מפגיעה באזרחים ובתשתיות בלבנון בעת שהיא מממשת את זכותה להגן על עצמה. מדינות ה-G-8 קראו למועצת הביטחון לגבש תוכנית ליישום החלטותיה.

ב. **שרת החוץ של ארה"ב קונדוליסה רייס** התבטאה בזכות הפסקת אש, חיזוק הריבונות של ממשלת לבנון והכשרת הקרקע להסדר שישנה מיסודו את המצב בשטח. היא קיימה עד כה שני מסעות דילוגים בלבנון ובישראל בה היא שוהה עתה. נראה כי ארה"ב (בתאום עם בריטניה) מנסה עתה להשיג הסכמת ישראל וממשלת לבנון על התנאים להפסקת הלחימה והקמת הכוח הבינלאומי.

ג. **נשיא צרפת ציין כי צרפת תדחק במועצת הביטחון לאמץ טיוטת החלטה הקוראת להפסקת אש מיידית המבוססת על הסכם פוליטי בין הצדדים ומגובית ע"י הערכות כח בינלאומי בעל מנדט של האו"ם.**

העולם הערבי

28. ערב כינוס הועידה ברומא ניסו גם מדינות ערב לגבש יוזמה מדינית להפסקת העימות ופתרון המשבר. סעודיה, מצרים וירדן פרסמו יוזמה הכוללת שבע נקודות, שעיקרן: הפסקת אש מיידית, נסיגת צה"ל מלבנון,

פריסת כוחות בינלאומיים באזור הגבול, חיזוק תפקידו של צבא לבנון, נסיגה
"מלאה" של ישראל מלבנון (כלומר גם מ"חוות שבעא"), חילופי שבויים,
פירוקו של ה"חזבאללה" והפיכתו לתנועה פוליטית במסגרת יישום החלטה
1559 ("אלג'מהוריה", 23 ביולי).